

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Jana Dvořáka a soudců Aleše Korejtky a Petry Venclové ve věci

žalobkyně: **Mgr. E. V.,**
zastoupená **Mgr. Matějem Votroubkem, advokátem,**
sídlem Purkyňova 115, 566 01 Vysoké Mýto,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 12. 2021, č. j. X,

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

1. Dne 8. 11. 2021 byl u Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí uplatněn předložením písemné žádosti na předepsaném tiskopisu [rozhodnutí o potřebě ošetřování (péče)] č. 2278798 B nárok na ošetřovné žalobkyně z důvodu potřeby nezbytného ošetřování syna M. V. v období od 20. 10. 2021 do 27. 10. 2021, čímž bylo zahájeno řízení

o této dávce. Následně bylo zjištěno, že žalobkyně již uplatnila nárok na ošetřovné za období od 11. 10. 2021 do 19. 10. 2021, které bylo vystaveno na stejnou ošetřovanou osobu, tj. na syna M. V.

2. Dle § 39 odst. 4 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v rozhodném znění (dále též „zákon o nemocenském pojištění“), náleží v témže případě ošetřování (péče) ošetřovné jen jednou a jen jednomu z oprávněných nebo postupně dvěma oprávněným, jestliže se v témže případě ošetřování (péče) vystřídají. Změna druhu onemocnění (diagnózy) se nepovažuje za nový případ ošetřování. Dle § 40 odst. 1 písm. a) zákona o nemocenském pojištění podpůrná doba u ošetřovného činí nejdéle 9 kalendářní dnů. Dle § 40 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění podpůrná doba u ošetřovného počíná od prvního dne potřeby ošetřování nebo péče. Podle § 40 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění se běh podpůrné doby staví po dobu poskytování zdravotních služeb ošetřované osobě u poskytovatele lůžkové péče.
3. Vzhledem k výše uvedenému nebylo možno rozhodnout ve zkráceném řízení ve smyslu § 153 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. a) zákona o nemocenském pojištění. Okresní správa sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí proto vyrozuměla (oznámení ze dne 8. 11. 2021, č. j. 46009/125003/21/110/CH) žalobkyni o tom, že bude v souladu s § 153 odst. 7 zákona o nemocenském pojištění dále pokračovat v řízení o nároku na dávku ve smyslu zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v rozhodném znění (dále též „správní řád“). K oznámení o zahájení řízení se vyjádřila žalobkyně, přičemž uvedla, že sice rozhodnutí o potřebě ošetřování jejího nezletilého syna byla lékařem vystavena na období od 11. 10. 2021 do 19. 10. 2021 a následně od 20. 10. 2021 do 27. 10. 2021, ale fakticky o syna nepečovala po celá tato období. V prvním období ošetřovala syna pouze dne 11. 10. 2021 a dne 12. 10. 2021, ve zbytku období byla péče zajištěna otcem či prarodiči, což doložila výpisem z evidence docházky (potvrzeným zaměstnavatelem žalobkyně) a potvrzením o platbě ošetřovného s popisem období 11. 10. 2021 a 12. 10. 2021. Dále žalobkyně zdůraznila, že syna ošetřovala ve druhém období. Ani jedno z těchto období netrvalo déle než 9 dnů a období byla oddělena týdnem, takže na sebe ani bezprostředně nenavazovala. Dle žalobkyně by měl *„správní orgán vycházet z faktické doby ošetřování jejího syna, nikoliv pouze z lékařem vystavených rozhodnutí“*.
4. Okresní správa sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí dne 26. 11. 2021 rozhodla (rozhodnutí č. j. 46009/129596/21/110/CH) dle 40 odst. 1 písm. a), odst. 2 a odst. 3 a § 39 odst. 4 zákona o nemocenském pojištění tak, že žalobkyně nemá nárok na ošetřovné v období ode dne 20. 10. 2021 do 27. 10. 2021, neboť potřeba ošetřování vznikla dne 11. 10. 2021 a dne 19. 10. 2021 uplynula devítidenní podpůrná doba pro nárok na ošetřovné. Současně žalobkyni vysvětlila, že kompetentní osobou stanovující vznik, délku a konec potřeby ošetřování v případě nemoci je pouze ošetřující lékař, nikoliv okresní správa sociálního zabezpečení.
5. Proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí dne 26. 11. 2021, č. j. 46009/129596/21/110/CH, podala žalobkyně odvolání, v němž zopakovala, že rozhodnutí o potřebě ošetřování nezletilého syna na období od 11. 10. 2021 do 19. 10. 2021 bylo vystaveno ošetřující lékařkou na její jméno, jelikož danou záležitost „řešila“. Fakticky ale nezletilého syna ošetřovala pouze dva dny, a to 11. 10. 2021 a 12. 10. 2021, což doložila zaměstnavatelem potvrzenou evidencí pracovní doby. V ostatní dny plnila své pracovní úkoly a nezletilého syna ošetřovaly jiné osoby, které ošetřovné nečerpaly a ani na něj

neuplatňovaly nárok. Vzhledem k tomu, že se zdravotní stav syna ke dni 19. 10. 2021 výrazně nezlepšil, navštívila žalobkyně dne 20. 10. 2021 opět dětskou lékařku, která vystavila další rozhodnutí o potřebě ošetřování nezletilého syna na období od 20. 10. 2021 do 27. 10. 2021. V tomto období žalobkyně syna fakticky ošetřovala. Jelikož syna ošetřovala v období od 11. 10. 2021 do 12. 10. 2021 a následně od 20. 10. 2021 do 27. 10. 2021, ani jedno z těchto období netrvalo déle než 9 dnů a období byla od sebe oddělena týdnem, takže na sebe bezprostředně nenavazovala, žalobkyně žádala, aby správní orgán vycházel z faktické doby ošetřování jejího syna, nikoliv pouze z lékařem vystavených rozhodnutí o potřebě ošetřování. Žalobkyně proto navrhla, aby odvolací správní orgán změnil odvoláním napadené rozhodnutí tak, že žalobkyně nemá nárok na ošetřovné za období od 13. 10. 2021 do 19. 10. 2021 a má nárok na ošetřovné za období od 11. 10. 2021 do 12. 10. 2021 a od 20. 10. 2021 do 27. 10. 2021. K odvolání žalobkyně opět připojila potvrzení o platbě ošetřovného za období od 11. 10. 2021 do 12. 10. 2021.

6. Žalovaná odvolání žalobkyně rozhodnutím ze dne 30. 12. 2021, č. j. 46000/013510/21/010/PT, zamítla a odvoláním napadené rozhodnutí potvrdila.

II.

Žaloba a vyjádření žalovaného

7. Proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 12. 2021, č. j. 46000/013510/21/010/PT, které tvoří společně s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně jeden celek, podala žalobkyně žalobu, v níž zopakovala skutečnosti uváděné v průběhu správního řízení, z něhož vzešlo žalobou napadené rozhodnutí. Žalobou napadené rozhodnutí označila za „*naprosto formalistické*“ a vydané „*v rozporu se zásadou materiální pravdy*“, neboť žalobkyně v období 11. 10. 2021 až 19. 10. 2021 „*syna fakticky ošetřovala pouze dva dny, a to 11. 10. a 12. 10. 2021*“, což doložila výpisem z evidence pracovní doby (nově též soudu předložila potvrzení z Mateřské školy Kamarádi ze dne 3. 1. 2022, dle kterého syn žalobkyně byl ve dnech 18. 10. 2021 a 19. 10. 2021 přítomen v mateřské škole). Za období 13. 10. 2021 až 19. 10. 2021 ostatně ani žalobkyně ošetřovné nežádala a nebylo jí poskytnuto. Pokud žalovaná tvrdí, že podpůrcí doba stále běžela, pak měla žalobkyni za toto období ošetřovné vyplatit. Žalobkyně si je vědoma toho, že v § 40 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění není „*uvedeno, že by se běh podpůrcí doby stavěl tím, že je ošetřované dítě zdravé a navštěvuje mateřskou školu*“. Žalobkyně však neví, „*čím jiným by se už měla podpůrcí doba stavět*“. Žalobkyně současně připustila, že „*možná právně pochybila, když si u lékařky nenechala potvrdit ukončení potřeby ošetřování syna v prvním období péče o něj*“, ale tomu se dle mínění žalobkyně „*v době covidové pandemie nedá divit*“, navíc „*díky postupu dětské lékařky byly eliminovány dvě zcela zbytečné návštěvy žalobkyně, na kterých však naopak naprosto formalisticky bazíruje žalovaná*“. Žalobkyně je proto přesvědčena, že správní orgány měly vycházet „*z faktické doby ošetřování jejího syna, nikoliv pouze z lékařem vystavených rozhodnutí, a přiznat ji nárok na ošetřovné v období 11. 10. - 12. 10. 2021 a následně 20. 10. - 27. 10. 2021, neboť se nejedná o období delší než 9 dnů*“.
8. Ze všech výše uvedených důvodů by dle názoru žalobkyně mělo být rozhodnutí žalované zrušeno a věc by měla být žalované vrácena k dalšímu řízení.
9. Žalovaná ve vyjádření k žalobě [jež není třeba podrobně rekapitulovat, neboť jeho obsah účastníci znají, nadto v řízení byla žalovaná úspěšná, přičemž v odůvodnění rozsudku je třeba vypořádat základní námitky toho účastníka, kterému soud za pravdu nedal; ostatně

rozhodnutí soudu je primárně reakcí na žalobní námitky, teprve až v druhé řadě - a pouze tehdy, je-li to pro vyjasnění stěžejních otázek nezbytné - případně může reagovat i na vyjádření k žalobě (srov. shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 6. 2021, č. j. 10 Afs 405/2020 – 41, bod 9)] setrvala na závěrech obsažených v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, které je dle jejího názoru věcně správné a zákonné, a navrhla, aby soud žalobu zamítl.

III.

Posouzení věci soudem

10. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále též „s. ř. s.“) žalobou napadené rozhodnutí [přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§75 odst. 1 s. ř. s.)] a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
11. Předně soud připomíná, že ačkoliv je povinností orgánů veřejné moci svá rozhodnutí řádně odůvodnit, nelze tuto povinnost interpretovat jako požadavek odpovědi na každou námitku, resp. argument. Rozsah reakce na konkrétní námitky je co do šíře odůvodnění spjat s otázkou hledání míry (proto zpravidla postačuje, jsou-li vypořádány alespoň základní námitky účastníka řízení), případně (za podmínek tomu přiměřeného kontextu) i s akceptací odpovědi implicitní - tzn., že na námitky lze reagovat i (např.) tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí orgán veřejné moci prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který zdůvodní tak, že toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí [*„není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné opONENTUŘE (a VYVRACENÍ) JEDNOTLIVĚ VZNESENÝCH NÁMITEK, PAKLIŽE PROTI NIM STAVÍ VLASTNÍ UCLENÝ ARGUMENTAČNÍ SYSTÉM, KTERÝ LOGICKY A V PRÁVU ROZUMNĚ VYLOŽÍ TAK, ŽE PODPORA SPRÁVNOSTI JEJICH ZÁVĚRŮ JE SAMO O SOBĚ DOSTATEČNÁ“* (nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68)]. Ostatně i Ústavní soud v případě, že námitky stěžovatelů nejsou způsobilé změnit výrok jeho rozhodnutí, tyto nevypořádává (srov. např. nález ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. II. ÚS 2029/08, bod 24), neboť si je plně vědom toho, že požadavky kladené na orgány veřejné moci – pokud jde o detailnost a rozsah vypořádání se s námitkami adresátů jejich aktů – nesmí být přemrštěné. Jiný postup by ohrožoval funkčnost orgánů veřejné moci, především pak jejich schopnost efektivně (zejména v přiměřené době a v odpovídajícím rozsahu) plnit zákonem jim uložené úkoly (k tomu srov. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2020, č. j. 9 As 413/2018 – 43, bod 21). Z výše uvedených důvodů proto např. soud není povinen reagovat na košatou a obsáhlou žalobu stejně košatým a obsáhlým rozsudkem (shodně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2015, č. j. 10 Afs 18/2015 – 48, bod 35, popř. rozsudky téhož soudu ze dne 5. 2. 2021, č. j. 5 As 140/2019 – 93, bod 41, a ze dne 5. 3. 2021, č. j. 5 As 267/2019 – 106, bod 66). Implicitně lze samozřejmě vypořádat i důkazní návrhy účastníků řízení (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. III. ÚS 35/19, bod 62, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2017, č. j. 9 Ads 225/2016 – 61, body 42 a 44, a ze dne 11. 7. 2019, č. j. 5 Ads 213/2018 – 25, bod 18).
12. Současně platí, že není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již jednou správně vyřčené, a proto bude soud tam, kde se se závěry správních orgánů shodne, na tyto odkazovat, event. je stručně shrne. Soud přitom není povinen hledat způsob pro alternativní a originální vyjádření závěrů, které již přesvědčivě vyslovily správní orgány

(podobně srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, č. j. 6 As 54/2013 – 128, popř. rozsudek téhož soudu ze dne 4. 3. 2015, č. j. 6 As 72/2014 – 88), resp. soud není povinen vše znovu převyprávět „vlastními slovy“ (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. III. ÚS 1889/20).

13. Konečně je vhodné ve vztahu k samotnému soudnímu přezkumu dodat i to, že pojem „úplný přezkum“ (plná jurisdikce) není ani Evropským soudem pro lidská práva (srov. rozsudek ze dne 20. 10. 2015 ve věci č. 40378/10 – Fazia Ali proti Spojenému království) vykládán doslova a Evropský soud pro lidská práva se v zásadě spokojí, bude-li přezkum dostatečný (sufficient review). Je třeba též přihlídnout ke zvláštnostem řízení ve správním soudnictví, v rámci něhož může být skutkový přezkum v zásadě omezený a soudní orgán se může zaměřit spíše na přezkum předchozího řízení než na přijímání skutkových závěrů. Z článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod dle Evropského soudu pro lidská práva nevyplývá právo na přístup k soudu, který může nahradit názor správního orgánu svým vlastním názorem; v této souvislosti Evropský soud pro lidská práva zdůrazňuje, že musí být respektována rozhodnutí správních orgánů založená na vhodnosti (expediency), která jsou mnohdy přijímána ve specializovaných oblastech práva (srov. např. Bryan proti Spojenému království, č. 19178/91, rozsudek ze dne 22. 11. 1995, § 47).
14. K jednotlivým žalobním námitkám pak soud uvádí, že v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí (které tvoří společně s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně jeden celek) jsou zmíněny podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se žalovaná řídila při jejich hodnocení a při aplikaci právních předpisů, v odůvodnění jsou též srozumitelně popsány důvody výroku rozhodnutí a jsou v něm též vypořádány základní námitky žalobkyně. Žalovaná zjistila stav věci v dostatečném rozsahu a na jeho základě byly přijaty odpovídající právní závěry, které byly řádně odůvodněny. Žalobou napadené rozhodnutí tak není nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (nedostatkem důvodů nelze rozumět případné dílčí nedostatky odůvodnění rozhodnutí) nebo pro nesrozumitelnost a ani netrpí jinou vadou, která by opodstatňovala postup dle § 76 s. ř. s.
15. Dále soud zdůrazňuje, že žalovaná na 3 stranách podrobně odůvodnila své závěry, přičemž proti zevrubné a promyšlené argumentaci žalované žalobkyně v žalobě postavila obdobné námitky, jaké uplatnila v odvolání,¹ aniž by předložila konkrétní relevantní konkurující argumentaci zpochybňující správnost závěrů žalované [za žalobní (či kasační) námitku přitom nelze i dle Nejvyššího správního soudu „rozhodně považovat pouhé negace pečlivě

¹ Uvedení konkrétních žalobních námitek [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] přitom nelze nahradit opakováním námitek uplatněných v opravném prostředku či snad pouhým odkazem na takové podání, a to proto, že námitky obsažené v opravném prostředku směřovaly proti jinému rozhodnutí, než které je předmětem přezkumu soudem [k tomu srov. shodně např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2007, č. j. 8 Afs 55/2005-74, ze dne 29. 2. 2008, č. j. 8 Afs 98/2007-73, a ze dne 9. 7. 2019, č. j. 7 Afs 161/2018 – 28, bod 13; tyto závěry Nejvyššího správního soudu obstály i v testu ústavnosti (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 1841/07)]. Ostatně i Nejvyšší správní soud v řízení o kasačních stížnostech setrvale judikuje, že „uvedení konkrétních stížných námitek nelze nahradit zopakováním či parafrází námitek uplatněných v odvolání nebo v žalobě, neboť odvolací a žalobní námitky směřovaly proti jiným rozhodnutím, než která jsou předmětem přezkumu Nejvyššího správního soudu“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 Afs 119/2018 – 29, bod 13), resp. že „uvedení konkrétních kasačních námitek nelze bez dalšího nahradit zopakováním námitek uplatněných v předchozích podáních nebo pouhým odkazem na tato podání“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č. j. 5 Afs 155/2019 – 40, bod 10). Proto nemůže obstát ani paušální odkaz žalobce na jeho podání učiněná v daňovém řízení (viz stranu 2 žaloby dole – předposlední odstavec).

odůvodněných závěrů“ správních orgánů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2019, č. j. 5 Afs 126/2017 - 43, bod 50)]. Vzhledem k tomu, že žaloba neobsahuje dostatečně konkrétní názorovou oponenturu vedoucí ke zpochybnění závěrů žalované, nebude soud hledat způsob pro alternativní a originální vyjádření závěrů, které již žalovaná přesvědčivě vyslovila (podobně srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, č. j. 6 As 54/2013 - 128, popř. rozsudek téhož soudu ze dne 4. 3. 2015, č. j. 6 As 72/2014 - 88), a proto odkazuje na odůvodnění rozhodnutí žalované [tuto praxi aproboval i Evropský soud pro lidská práva a Ústavní soud (srov. např. nález ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. III. ÚS 1889/20)] a stručně dodává následující:

16. Soud souhlasí se správními orgány, že z hlediska nemocenského pojištění trvala potřeba ošetřování syna žalobkyně (M. V.) nepřetržitě ode dne 11. 10. 2021 do dne 27. 10. 2021, neboť v uvedeném období dle rozhodnutí ošetřujícího lékaře syna žalobkyně, která jsou součástí správního spisu, nenastal ani jeden den, kdy by potřeba ošetřování (z medicínského hlediska) dle rozhodnutí ošetřujícího lékaře netrvala [současně žalobkyně nepožádala ošetřujícího lékaře svého syna, aby rozhodl o ukončení potřeby ošetřování, ačkoliv pandemická situace nebyla v listopadu 2021 natolik závažná, aby objektivně bránila žalobkyni lékaře navštívit osobně, event. ho kontaktovat prostřednictvím technických prostředků umožňujících komunikaci na dálku]. Jedná se tedy o jeden případ ošetřování trvající ode dne 11. 10. 2021 do dne 27. 10. 2021. Na tomto místě je nutno znovu zopakovat, že otázka vzniku a zániku potřeby ošetřování (péče) je otázkou odbornou, medicínskou, o níž rozhodují v souladu se zákonem výlučně ošetřující lékaři [§ 68 zákona o nemocenském pojištění]. Pokud závěr ošetřujícího lékaře o vzniku/ukončení potřeby ošetřování není zákonem předvídaným postupem (viz § 49 zákona o nemocenském pojištění) zpochybněn (což v projednávaném případě nebyl), správní orgány z něho vychází, aniž by byly oprávněny přezkoumávat jeho věcnou správnost. Žalobkyně proto nemůže správním orgánům vyčítat, že správní orgány „vycházely pouze z lékařem vystavených rozhodnutí“. Sama žalobkyně přitom ve správním řízení (a ani v řízení před soudem) nepředložila žádné důkazy,² jimiž by bylo prokázáno, že rozhodnutí ošetřujícího lékaře syna žalobkyně byla věcně nesprávná. Věcnou správnost odborných závěrů ošetřujícího lékaře syna žalobkyně nebyl způsobilý zpochybnit ani výpis z evidence pracovní doby (ten pouze dokládá to, že žalobkyně o syna v určitých dnech osobně nemohla pečovat), ani potvrzení ředitelky mateřské školy ze dne 3. 1. 2022 o docházce syna žalobkyně (které prokazuje pouze přítomnost syna žalobkyně v mateřské škole a není způsobilé zpochybnit správnost odborného závěru lékaře o potřebě ošetřování syna žalobkyně z hlediska medicínského), k němuž navíc soud nemůže přihlížet, neboť nebylo předloženo v řízení, z něhož vzešlo žalobou napadené rozhodnutí, byť nepochybně o jeho

² Nejvyšší správní soud setrval v odůvodnění svých rozhodnutí opakuje, že si je vědom toho, že podle § 3 správního řádu jsou správní orgány povinny zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jejich úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Za tímto účelem opatřují správní orgány podklady pro vydání rozhodnutí (§ 50 správního řádu). To ovšem žadatele v řízení o žádosti nezavazuje břemene tvrzení a důkazního břemene, tedy povinnosti označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 správního řádu), mají-li z nich správní orgány vycházet (srov. např. rozsudky ze dne 8. 3. 2018, č. j. 10 Azs 334/2017 - 38, bod 30, ze dne 8. 11. 2018, č. j. 9 Azs 344/2018 - 37, bod 17, ze dne 17. 10. 2018, č. j. 5 Azs 251/2017 - 34, bod 27, ze dne 19. 4. 2018, č. j. 5 Azs 350/2017 - 41, bod 18, či rozsudek ze dne 22. 12. 2016, č. j. 5 Azs 133/2016 - 38). Důkazní břemeno v řízení vedeném na základě žádosti tedy leží primárně na žadateli, nikoliv na správním orgánu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 7 Azs 554/2018 - 31, bod 19, a judikaturu tam citovanou, srov. též rozsudek ze dne 15. 11. 2017, č. j. 8 Azs 111/2017 - 36).

vystavení mohlo být žalobkyní požádáno kdykoliv v průběhu správního řízení (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Pouze pro úplnost soud na tomto místě uvádí, že zákon nebrání tomu, aby žalobce v řízení před správním soudem uváděl i nová tvrzení, tj. tvrzení, která ve správním řízení nezazněla. Jiná je otázka, nakolik tato procesní taktika nebo případně nedostatečná procesní aktivita během správního řízení může již dopředu snížit pravděpodobnost, že soud se bude meritorně zabývat všemi spornými aspekty věci. Jak zdůraznil desátý senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 21. 1. 2021, č. j. 10 As 103/2019 – 76 (viz zejména body 21 až 23), v řízeních, v nichž nejde ani o správní trestání či o uložení povinnosti z moci úřední, platí koncentrační zásada upravená v § 82 odst. 4 správního řádu (k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlédne jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve). Tato zásada omezuje okruh nových skutečností a nových důkazních návrhů, které mohou účastníci uplatnit v odvolacím řízení, na takové novoty, které nemohly být (z objektivních důvodů) uplatněny již v řízení na prvním stupni. Zprostředkovaně se pak dle Nejvyššího správního soudu „*zásada promítne i do navazujícího řízení před správním soudem: ani ten se nebude zabývat takovými tvrzeními a důkazními návrhy, které žalobce mohl uplatnit už ve správním řízení na prvním stupni, ale neudělal to. V řízení o žalobě bude zásada působit o to důsledněji, že řízení před správním soudem má ve vztahu ke správnímu řízení podpůrnou (subsidiární) povahu. Zejména v klasickém řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu by tak soud neměl jako první zkoumat skutková tvrzení či důkazní návrhy, k nimž se správní orgán (v řízení ovládaném koncentrační zásadou) neměl možnost ani důvod vyjádřit, protože mu k tomu žalobce nedal žádný konkrétní a včasný podnět.*“

17. Podpůrcí doba v souladu s § 40 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění počíná od prvního dne potřeby ošetřování nebo péče, tedy v uvedeném případě ode dne 11. 10. 2021. Maximální délka nároku na ošetřovné je omezena podpůrcí dobou, která v případě žalobkyně činí v souladu § 40 odst. 1 písm. a) zákona o nemocenském pojištění 9 kalendářních dní. Možnost stavění běhu podpůrcí doby u ošetřovného připouští pouze ustanovení § 40 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění, a to jen v případech, kdy jsou ošetřované osobě poskytovány zdravotní služby u poskytovatele lůžkové péče, přičemž tato skutečnost v tomto případě nenastala. Výkon práce v pojištěné činnosti, z níž je nárok na ošetřovné uplatňován, není zákonem stanoveným důvodem pro stavění běhu podpůrcí doby. Podpůrcí doba pro nárok na ošetřovné byla v případě potřeby ošetřování syna žalobkyně (M. V.) s datem vzniku dne 11. 10. 2021 vyčerpána uplynutím zákonné lhůty 9 dní, tj. dne 19. 10. 2021, bez ohledu na to, zda ošetřovné bylo fakticky vypláceno či nikoliv. Ostatně v souladu s § 39 a § 16 písm. a) zákona o nemocenském pojištění ošetřovné náleží pojištěnci pouze ve dnech, kdy skutečně osobu vyžadující ošetřování ošetřoval a nevykonával v těchto dnech z uvedeného důvodu pojištěnou činnost [což bylo na základě rozhodnutí o potřebě ošetřování (péče) č. 2278760 B v případě žalobkyně ve dnech 11. 10. a 12. 10. 2021], a proto ani ve dnech 13. 10. 2021 až 19. 10. 2021 nemohla žalobkyně ošetřovné čerpat a nemohlo jí být ani vypláceno [dle § 16 písm. a) zákona o nemocenském pojištění nemá pojištěnec nárok na výplatu ošetřovného za dobu, po kterou vykonává v pojištěné činnosti, ze které tyto dávky náleží, práci]. Nicméně - jak již bylo vysvětleno výše - skutečnost, že žalobkyně v období ode dne 13. 10. do dne 19. 10. 2021 syna neošetřovala a nebylo jí vypláceno ošetřovné, nezpůsobuje stavění běhu podpůrcí doby u ošetřovného, resp. ve vztahu k běhu podpůrcí doby nelze z této skutečnosti nic vyvozovat. Opět pouze pro úplnost a nad rámec nutného odůvodnění soud žalobkyni

připomíná, že o ošetřovném na základě rozhodnutí o potřebě ošetřování (péče) č. 2278760 B (období od 11. 10. 2021 do 19. 10. 2021) bylo „rozhodnuto“ ve zkráceném řízení dle ustanovení § 153 zákona o nemocenském pojištění, přičemž žalobkyně zákonem předvídaným způsobem (§ 153 odst. 6 zákona o nemocenském pojištění) neprojevila nesouhlas s výsledkem zkráceného řízení. Předmětem řízení, z něhož vzešlo žalobou napadené rozhodnutí, byl již jen nárok žalobkyně na ošetřovné na základě rozhodnutí o potřebě ošetřování (péče) č. 2278798 B.

18. Soud neupírá žalobkyni právo s výše popsanou právní úpravou nesouhlasit, nicméně nelze zapomínat na to, že správním orgánům nepřísluší posuzovat vhodnost či účelnost zákonné právní úpravy. Otázka účelnosti a vhodnosti právní úpravy je svou podstatou politická a ani soud ji zásadně neposuzuje, neboť tyto úvahy nepřísluší soudům, nýbrž zákonodárci, na něhož se musí případně žalobkyně se svými podněty obrátit. Dále je vhodné zdůraznit, že rozhodnutí správního soudu nemá sílu (moc) zákona, nemůže zákon rušit nebo měnit. Pokud by tak přesto soud učinil, nahrazoval by zákonodárnou činnost a porušoval tak princip dělby moci. Jak výstižně konstatoval Ústavní soud v odůvodnění usnesení ze dne 4. 12. 2002, sp. zn. IV. ÚS 463/02, obecné soudy jsou při své činnosti povinny postupovat v souladu se zákonem a kromě oprávnění plynoucího z Ústavy ČR jim zásadně nepřísluší provádět výklad zákonů, který není interpretací secundum et intra legem. Tudíž jim ani není ex constitutione či jinak dána pravomoc zákony (namísto zákonodárce) přetvářet, byť by i konkrétní okolnosti té které věci takový „výklad“ v rovině požadavků ekvity odůvodňovaly či mohly ze subjektivního pohledu odůvodňovat. Obdobně v odůvodnění usnesení ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. III. ÚS 188, Ústavní soud konstatoval, že výklad právních norem činěný orgány veřejné moci se musí nepochybně pohybovat secundum et intra legem. Dotvářet dané ustanovení interpretací nad rámec jeho mezí bez dalšího přísluší toliko svrchovanému zákonodárci, když se sluší dodat, že opačný přístup je s principy právního státu a klasickou dělbou moci neslučitelný. Interpretací tedy nelze měnit význam a obsah právní normy nebo tuto nepřipustně korigovat (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 3. 2010, sp. zn. II. ÚS 3188/08). Nadto stále platí zásada lex dura, sed lex (srov. shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2021, č. j. 5 As 320/2020-55, bod 38). Relativizace jednoznačného zákonného textu úvahami o proporcionalitě v individuálních případech by kolidovala s principem právní jistoty a s principem rovnosti. Jak prohlásil nejpozoruhodnější a nejznámější italský politolog Giovanni Sartori (srov. např. Sartori, G. Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci. Esej o multietnické společnosti. Praha: Dokořán. 2011, s. 120): *„Právo nemůže být ‚změkčováno‘ případ od případu. Pokud tomu tak je, nejedná se o právo rovné všechny a právo se zvrhává v kazuistiku, do níž proniká nejistota, výsady a libovůle. Pro právo tedy platí lex amica non est lex; ‚přátelské‘ právo, které se nechává dojímat a přizpůsobuje se případ od případu svým adresátům, není právem.“*

IV.

Závěr a náklady řízení

19. Soud tedy shrnuje, že správní orgány postupovaly při rozhodování o nároku žalobkyně na ošetřovné z důvodu ošetřování syna M. V. v období od 20. 10. 2021 do 27. 10. 2021 v souladu s platnými právními předpisy a nikoliv formalisticky (za formalismus přitom nelze bez dalšího považovat požadavek správních orgánů, aby pojištěnci a ošetřující lékaři dodržovali zákonem stanovené postupy). Správní orgány zjistily stav věci, o němž nejsou

důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který byl nezbytný pro soulad jejich rozhodnutí s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Žádný relevantní důkaz nebyl opomenut (k důkazům předloženým až v soudním řízení viz bod 16 tohoto rozsudku). Věc byla též správně právně posouzena, kvalita správního procesu (a výstupů z tohoto procesu, tj. rozhodnutí) odpovídala právům a povinnostem, o kterých se jednalo, resp. tomu, co bylo v daném případě „ve hře“. Žaloba tak nebyla důvodná a soud ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I). Rozhodl přitom bez jednání, když zákonem stanovené podmínky pro takový postup byly splněny (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

20. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. a contrario), úspěšná žalovaná též dle zákona (§ 60 odst. 2 s. ř. s.) nemá na náhradu nákladů řízení právo. Soud tedy rozhodl (výrok II), že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 22. června 2022

Jan Dvořák v. r.
předseda senátu